

Zondag 30 oktober 2022
31^e zondag door het jaar

Overweging

Heilig, wat betekent heilig?

Wanneer je het opzoekt in een woordenboek kom je van alles tegen: zoals geestelijk volmaakt of zonder zonden, alles wat met de dienst van God in verband staat Vroom en godvruchtig, maar ook iets als heilige huisjes, heilig boontje, het heilig moeten en nog veel meer.

En wat zijn heiligen dan?

Heiligen zijn geen helden, geen perfecte mensen, het zijn mensen met zwakheden en kleine kanten, zoals u en ik, maar het zijn mensen in wie 'ik zal er zijn gebeurt'.

Zijn er kenmerken waaraan je een heilige kunt herkennen?

Uit de bijbel kennen wij allen het grote en eigenlijk enige gebod, de Eeuwige liefhebben boven alles en het daaraan gelijkgestelde je naaste liefhebben als je zelf. In het zojuist gelezen evangelie hoorden wij nu eens niet het Gij zult, of gij zult niet, zoals in de tien geboden, niet allerlei verplichtingen en verboden, maar veelmeer een aantal aanwijzingen op welke manieren je die naaste zou kunnen liefhebben en wat tot heiligheid zou leiden. Acht verschillende manieren om dat te kunnen doen.

Als we eens kijken naar de eerste aanwijzing: en misschien wel een van de bekendere: Zalig zijn de armen van geest, dan blijkt dat bij velen vaak kwaad bloed te zetten.

Want wie wil er nu arm van geest zijn! Wie wil er nu een sukkelaar zijn, of zoals we nu zouden zeggen: een looser, iemand die niet kan denken, niet kan redeneren, niet normaal kan praten, niet kan wat elke mens wil kunnen, en dat is normaal, gezond en gelukkig door het leven gaan.

Trouwens, zeggen die tegenstanders, de mens is helemaal niet arm van geest. Zie maar vanwaar hij komt en waar hij nu staat. Bij zijn ontstaan zat hij nog laag bij de grond, vandaag vliegt hij naar de maan, lanceert hij ruimtesondes in het heelal, publiceert hij wetenschappelijke werken waar zijn immense kennis zomaar afdruipt, overwint hij ik weet niet hoeveel ziekten, en transplanteert hij lichaamsdelen of hijzelf de schepper is. Bovendien barst de wereld van de mooiste bouw- en kunstwerken, en zo kan je blijven opsommen wat de mens allemaal gepresteerd heeft, en vandaag nog altijd presteert. De mens is dus helemaal niet arm van geest, integendeel, hij is bijzonder rijk van geest.

Maar in die positieve opsomming vergeet men gemakshalve de keerzijde van de medaille, en die is heel wat minder fraai. Want met zijn bijzonder rijke geest slaagt de mens er niet eens in een eenvoudige ziekte als verkoudheid uit te roeien, en corona laat ik even in het midden, gaan meer en meer mensen ten onder aan depressies, zijn miljoenen mensen verslaafd aan drugs en andere pillerijen, plegen steeds meer mensen zelfmoord. En het wordt helemaal erg als we zien hoe de mens zijn rijkdom van geest misbruikt heeft en nog altijd misbruikt om wapens te ontwikkelen waarmee miljoenen mensen vermoord werden en worden.

Als we zien hoe de mens zijn macht en zijn kennis niet gebruikt en ook nooit echt gebruikt heeft om honger en armoede uit te roeien, maar om zijn medemensen te onderdrukken, uit te buiten, op de vlucht te drijven, net zoals hij zijn macht en kennis ook misbruikt om de natuur en het milieu kapot te krijgen en de wereld meer en meer onleefbaar te maken.

Het zou dus beter zijn als we Jezus' uitspraak niet zouden afwijzen, en als we zouden zeggen: spijtig genoeg is de mens niet arm van geest. Want als hij dat wél was, zou hij niet meewerken aan de wreedheid tegenover zijn medemensen en de ondergang van de wereld. Want arm van geest wil helemaal niet zeggen dat je een sukkelaar bent, een looser, die niet eens kan denken, laat staan nadenken.

Integendeel, het wil zeggen dat je zo goed kan denken dat je verder denkt dan jezelf. Dat je dus niet bulkt van zelfverheerlijking, van egoïsme en eigen groot gelijk. Dat je er niet bent om je macht en je rijkdom uit te bouwen ten koste van je medemensen, maar om voor iedereen een leefbare wereld uit te bouwen.

En zo geeft Jezus nog zeven aanwijzingen die allemaal leiden tot heiligheid en zo mooi aansluiten bij allerheiligen. Het feest van alle mensen die zich door de eeuwen heen hebben ingezet om het Koninkrijk van de Eeuwige te verwezenlijken. En dus ook helemaal het feest van de mensen die zich daar vandaag, -nu- voor inzetten, want allen zijn we geroepen om heilig te zijn, dus om in naam van de Eeuwige mee te bouwen aan een wereld van liefde en vrede, van respect voor alles en iedereen, van hulpvaardigheid, van meevoelen en meedenken met elkaar. Een wereld van gerechtigheid, van barmhartigheid, van zachtmoedigheid. Een zalige wereld, zoals Jezus het zo mooi uitdrukt, en ook een wereld waarin het elke dag Allerheiligen zou zijn.

Voor al die mensen, wel of niet bekend die in het verleden zo leefden willen wij kaarsen aansteken ter herinnering. Maar ook voor al die mensen -nu- die proberen zo te leven, voor al die heiligen in wording, willen we kaarsen aansteken ter bemoediging, als aansporing om het vol te houden, om sterkte te vragen aan de Eeuwige

1

Voor de armen van geest, voor hen die net als Jezus, niet meer vervuld zijn van zelfhandhaving en van de begeerte naar geld en goed. Zij die innerlijk vrij zijn en daardoor open en ontvankelijk voor het koninkrijk van de Eeuwige.

2

Voor de treurenden, voor hen die niet krampachtig hun droefenis ontvluchten maar aanvaarden dat wij in een onvolmaakte wereld wonen en die zich niet afsluiten voor het verdriet van een ander

3

Voor de zachtmoedigen, voor hen die de kringloop van het kwade met liefde zoeken te doorbreken, die door hun innerlijke kracht zo krachtig zijn dat zij ervan kunnen afzien geweld met geweld te beantwoorden.

4

Voor hen die honger en dorsten naar gerechtigheid, voor hen die zich niet zullen verzoenen met het onrecht in de wereld, die het opnemen voor de armen, de rechtelozen, voor mensen in de verdrukking.

5

Voor de barmhartigen, voor hen die het zwakke, het dwalende beschermen, die liefdevol ingaan op het lijden van anderen.

6

Voor de zuiveren van hart, voor hen wier hart gezuiverd is van bedrog en geldingsdrang en hebzucht, van al die ongerechtigheden die hen het zicht op de Eeuwige belemmeren.

7

Voor de vreedstichters, voor hen die liefde brengen waar haat is, vergeving voor belediging, die eensgezindheid brengen waar onenigheid is; waarheid waar dwaling is, geloof waar twijfel is, hoop waar wanhoop is, licht waar duisternis is en vreugde waar droefheid is.

8

Voor hen die vervolgd worden omdat zij rechtvaardig zijn. Voor hen die de weg van gerechtigheid van Jezus volgen en wier leven daarom een lijdensweg wordt.

Astrid Veldhuis